

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

indkøbsprisen heller ikke knæsat i den nuværende prislov, og endelig kan jeg anføre, at der også i medfør af loven var hjemmel til at indføre prisstop. Det var da også overvejet, om man i stedet for den udstedte bekendtgørelse skulle indføre prisstop, men man veg tilbage herfor under hensyn til den besværlige administration, et sådant prisstop ville medføre såvel for erhvervene som priskontrolrådet. Prisstoppet måtte formentlig formuleres som vedrørende en række særligt nævnte varer, og i så fald måtte der optages diskussion med priskontrolrådet indenfor alle brancher om prisstoppets ophævelse, efterhånden som de gamle varer blev udsolgt, hvilket iøvrigt ikke kunne forventes at indtræffe samtidig for alle erhvervsdrivende indenfor samme branche. Den udstedte bekendtgørelse er den efter forholdene skånsomste form, hvorunder indgrebet har kunnet foretages, når der var så overvejende stemning for, at det ville være urimeligt, at de virksomheder, der lå med lagre, skulle have adgang til at tage den i forhold til den ganske uventede avance, som devalueringen ellers ville muliggøre, og når det, som alle parter var enige om, da bestemmelsen om devalueringen blev truffet, var nødvendigt så længe som muligt at undgå prisstigninger overfor forbrugerne. Jeg understreger endvidere, at bekendtgørelsens bestemmelser kun tager sigte på den overgangssituation, vi befinder os i, og at bekendtgørelsens virkninger er begrænsede til de varepartier, som det ville være muligt at opnå konjunkturgevinst på som følge af devalueringen. Når disse varepartier eller deraf fremstillede varer er nået frem til den endelige forbruger, har bekendtgørelsen udtømt sin virkning.

For fuldstændighedens skyld vil jeg gerne tilføje, at der hverken i Norge eller Sverige har været adgang for de erhvervsdrivende til at tage en eventuel konjunkturavance som følge af devalueringen, idet en sådan konjunkturavance er udelukket ved de i Norge og Sverige gældende prislove. For andre landes vedkommende har vi en indberetning fra Holland, hvoraf det fremgår, at regeringen i forbindelse med devalueringen traf bestemmelse om et almindeligt prisstop for varer, således at der herefter heller ikke her var adgang til at opnå konjunkturavance.

Gennem bekendtgørelsen af 22. september er det forhindret, at de umiddelbare virkninger af devalueringen, de stigende priser for visse importvarer, giver mulighed for

misbrug ved omgående prisforhøjelser for varelagrene. På lidt længere sigt kan en vis prisstigning på importvarerne ikke undgås, og spørgsmålet er så, om dette tillige vil medføre tendens til avancestigning. Herom er det i øjeblikket ikke muligt at udtale sig med bestemthed, men det er min opfattelse, at der ikke på indeværende tidspunkt kan forudses en udvikling, som vil stille større krav til prismyndighederne, end de kan opfyldes indenfor rammerne af den nugældende lov. Priskontrolrådet har ikke under overvejelse at genindføre prisordninger på områder, som tidligere er givet fri, og der er også efter devalueringen foretaget ophævelser af prisordninger, herunder f. eks. prisordningen for restauranter. Det er imidlertid klart, at prismyndighederne i den kommende tid må følge udviklingen med den største agtpågivenhed, og at de beføjelser, loven giver, må anvendes i det omfang, indgriben mod prisstigning gør det nødvendigt.

I langt højere grad end på noget tidligere tidspunkt siden krigens afslutning er verdensøkonomien i støbeskeen. Devalueringen vil medføre forskyndninger i priser og udenrigshandel, som endnu ikke fuldt kan overses. Marshallhjælpen står stadig ved magt, men en dag vil den gå over i historien som et enestående eksempel på en meget betydelig hjælpeydelse fra et enkelt stort land til det meste af en verdensdel. Og hvorledes skal da de lande klare sig, som ikke ved eget arbejde formår at få deres udenlandske betalinger til at balancere? Den amerikanske konjunktur, der mere end een gang i mellemkrigsperioden blev afgørende for den europæiske økonomis udvikling, har efter en otte måneders nedgangsperiode stabiliseret sig. Varer stabiliseringen ved, som den amerikanske regering tilstræber det, eller hvad følger efter? Vi ved det ikke — i det fjerne østen synes borgerkrige at være afsluttet, og østens eftertragede råvarer vil vel efterhånden påny vise sig på markedet; hvad bliver virkningen heraf? I hele Østeuropa foregår under et dirigeret samarbejde en industrialiseringsproces af vældigt omfang; sikkert endnu større end den, der i det 19de århundrede gik hen over Vesteuropa, med udspring fra England. Under store ofre fra de østeuropæiske folks side gennemføres omfattende industrielle investeringer. Millioner af mennesker vil blive flyttet fra land til by, og nye industrisamfund vil opstå.

En del af de økonomiske omvæltninger, jeg her har nævnt, vil først gøre deres virk-